

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Davida Hipšra a soudců Mgr. Lenky Krupičkové a JUDr. Tomáše Foltase v právní věci žalobce: **Ing. M. P.**, zastoupen JUDr. Jiřím Trnkou, Ph.D., advokátem se sídlem V. Talicha 14, České Budějovice, proti žalovanému: **Krajský úřad Jihočeského kraje**, se sídlem U Zimního stadionu 1952/2, České Budějovice, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 6. 5. 2021, č. j. 57 A 13/2021 - 14,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Krajský soud v Českých Budějovicích (dále též „krajský soud“) napadeným usnesením zastavil pro nezaplacení soudního poplatku řízení o žalobě, kterou žalobce brojil proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 1. 2021 ve věci dodatečného povolení stavby – oplocení pozemku parcely KN parc. č. X k. ú. P. Krajský soud uvedl, že žalobce vyzval usnesením ze dne 23. 3. 2021, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení uhradil poplatek za řízení a poučil jej, že nebude-li poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, řízení zastaví. Poskytovatel poštovních služeb vrátil krajskému soudu výzvu k uhrazení soudního poplatku, neboť adresát neměl schránku, do které by bylo možné výzvu vhodit. Současně na obálku vyznačil, že v místě bylo možné zanechat písemné oznámení (které bylo z obálky skutečně odtrženo). Krajský soud proto přistoupil dne 7. 4. 2021 k vyvěšení výzvy na elektronické úřední desce soudu. V návaznosti na to začala žalobci dne 18. 4. 2021 běžet lhůta k zaplacení soudního poplatku. Žalobce však ve lhůtě do 3. 5. 2021 soudní poplatek neuhradil. Krajský soud z tohoto důvodu řízení o žalobě žalobce zastavil.

II.

[2] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti usnesení krajského soudu kasační stížnost z důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s.“). Namítl, že má nejméně od roku 2016 zřízení datovou schránku. Osobě, která má zřízenou datovou schránku, musí orgány veřejné moci doručovat písemnosti primárně prostřednictvím této datové schránky. To se v projednávaném případě nestalo. Stěžovatel má zřízenou datovou schránku, neboť jako ředitel Krokodýlí ZOO často cestuje a bývá až několik týdnů mimo své bydliště. Byl tudíž překvapen, když mu bylo doručeno napadené usnesení o zastavení žalobního řízení. Krajský soud jednoznačně uvádí, že stěžovatele vyzval k úhradě soudního poplatku prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Měl mu však předmětnou písemnost doručit do datové schránky. Stěžovateli se výzva k úhradě soudního poplatku vůbec nedostala do dispozice a obdržel až napadené usnesení. K tomu stěžovatel poukázal na potvrzení žádosti o zneplatnění přístupových údajů a vydání nových ze dne 29. 8. 2016, z něhož je patrné, že měl již v roce 2016 zřízenou datovou schránku, a na výpis z datové schránky za období 1. 2. 2021 až 20. 5. 2021, z něhož je patrné, že měl zřízenou datovou schránku v rozhodné době doručování. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud dále obstaral výpis z evidence držitelů datových schránek k březnu 2021. Stěžovatel uzavřel, že napadené usnesení je nezákonné, neboť je založeno na skutečnosti, že nezaplatil včas soudní poplatek, avšak tento zaplatit nemohl, neboť nebyl řádně vyzván k jeho zaplacení. Navrhl proto, aby Nejvyšší správní soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení.

III.

[3] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

IV.

[4] Nejvyšší správní soud posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[5] Kasační stížnost není důvodná.

[6] Jádrem sporu je toliko posouzení otázky zákonnosti doručování v řízení před krajským soudem. Stěžovatel je toho názoru, že krajský soud mu měl výzvu k zaplacení soudního poplatku za žalobu doručovat do datové schránky, nikoliv na adresu hlášeného pobytu prostřednictvím držitele poštovní licence.

[7] Podle § 9 odst. 1 věty první a druhé zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon o soudních poplatcích“) platí, že [n]ebyl-li

pokračování

poplatek za řízení splatný podáním návrhu na zahájení řízení, odvolání, dovolání nebo kasační stížnosti zaplacen, soud vyzve poplatníka k jeho zaplacení ve lhůtě, kterou mu určí v délce alespoň 15 dnů; výjimečně může soud určit lhůtu kratší. Po marném uplynutí této lhůty soud řízení zastaví.

[8] Podle § 42 odst. 1 s. ř. s. platí, že [s]oud doručuje písemnosti do datové schránky, není-li možné doručit písemnost tímto způsobem, doručuje ji soud soudním doručovatelem, prostřednictvím držitele poštovní licence, popřípadě zvláštní poštovní licence nebo prostřednictvím veřejné datové sítě. Ukáže-li se toho potřeba, může soud požádat o doručení i jiný státní orgán.

[9] Podle § 17 odst. 1 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále též „zákon č. 300/2008 Sb.“), [u]možňuje-li to povaha dokumentu, orgán veřejné moci jej doručuje jinému orgánu veřejné moci prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje na místě. Umožňuje-li to povaha dokumentu a má-li fyzická osoba, podnikající fyzická osoba nebo právnická osoba zpřístupněnu svou datovou schránku, orgán veřejné moci doručuje dokument této osobě prostřednictvím datové schránky, pokud se nedoručuje veřejnou vyhláškou nebo na místě. Doručuje-li se způsobem podle tohoto zákona, ustanovení jiných právních předpisů upravující způsob doručení se nepoužijí.

[10] Nutností provádět doručování prostřednictvím veřejné datové sítě osobám, jež disponují datovou schránkou a s tím souvisejícím právem očekávat takové doručování ze strany orgánů veřejné moci, se již Nejvyšší správní soud zabýval. V rozsudku ze dne 9. 6. 2016, č. j. 2 As 96/2016 - 33, dospěl k závěru, že „[s]myslem a účelem zavedení systému datových schránek bylo převedení převážné části tohoto typu komunikace do podoby datových zpráv doručovaných elektronicky do státem spravovaného úložiště přístupného takovéto osobě dálkově prakticky z kteréhokoli místa s napojením na internet a vyznačujícího se státem zaručeným vysokým standardem bezpečnosti a obecné funkčnosti. V takovém případě se soukromá osoba (např. obchodní korporace, advokát, daňový poradce, podnikající fyzická osoba) má právo spoléhat na to, že jí bude doručováno ze strany orgánů veřejné moci zásadně do datové schránky a že jiné varianty doručení budou veřejnou mocí prováděny pouze v zákonem stanovených zvláštních případech či – při doručování podle obecných zákonů o doručování – ve výjimečných případech odůvodněných objektivními a závažnými okolnostmi.“ K tomu viz obdobně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 29. 5. 2013, č. j. 4 As 32/2013 - 44.

[11] Ze soudního spisu vyplývá, že stěžovatel podal žalobu prostřednictvím držitele poštovní licence; soudní poplatek za žalobu nebyl zaplacen současně s jejím podáním. Krajský soud stěžovatele usnesením ze dne 23. 3. 2021, č. j. 57 A 13/2021 - 9, vyzval, aby ve lhůtě 15 dnů od doručení této výzvy uhradil poplatek za řízení a poučil jej, že nebude-li poplatek ve stanovené lhůtě zaplacen, tak řízení zastaví. Uvedenou výzvu doručoval krajský soud stěžovateli prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb obálkou typu III. (na č. l. 10 soudního spisu je založen úřední záznam, v němž je mimo jiné uvedeno, že stěžovatel nemá datovou schránku). Dne 30. 3. 2021 vrátil poskytovatel poštovních služeb krajskému soudu zásilku obsahující výzvu k uhrazení soudního poplatku. Poskytovatel poštovních služeb na obálce uvedl, že adresát neměl schránku,

do které by bylo možné výzvu vhodit. Na obálce rovněž vyznačil, že na místě bylo možné zanechat písemné oznámení a toto oznámení bylo od obálky odtrženo. Krajský soud dne 7. 4. 2021 přistoupil k vyvěšení písemnosti obsahující výzvu k zaplacení soudního poplatku na elektronické úřední desce soudu. Písemnost vyvěsil po dobu 10 dnů, tj. od 7. 4. 2021 do 17. 4. 2021. Patnáctidenní lhůta pro zaplacení soudního poplatku tedy začala stěžovateli běžet dne 18. 4. 2021 a skončila dne 3. 5. 2021. Stěžovatel v této lhůtě soudní poplatek neuhradil. Krajský soud z tohoto důvodu řízení o žalobě stěžovatele zastavil.

[12] Stěžovatel ke kasační stížnosti přiložil výpis přijatých zpráv za období 1. 2. 2021 až 20. 5. 2021 a potvrzení žádosti o zneplatnění přístupových údajů a vydání nových ze dne 29. 8. 2016, které se týká datové schránky s ID: X, typ „podnikající fyzická osoba“. Ze sdělení Ministerstva vnitra, odboru eGovernmentu ze dne 23. 11. 2021, které si Nejvyšší správní soud vyžádal za účelem ověření tvrzení stěžovatele, vyplývá, že datová schránka podnikající fyzické osoby s ID: X, jejímž držitelem je právě stěžovatel, byla zpřístupněna dne 31. 3. 2014 a od té doby je trvale přístupná. Dále se z informace podává, že datová schránka typu „fyzická osoba“ není ke stěžovateli evidována.

[13] Z tvrzení stěžovatele a informací poskytnutých Ministerstvem vnitra, odborem eGovernmentu vyplývá, že stěžovatel v rozhodném období disponoval datovou schránkou typu „podnikající fyzická osoba“.

[14] Nejvyšší správní soud se tedy zabýval tím, zda byl krajský soud povinen v soudním řízení doručovat písemnosti do datové schránky stěžovatele, která mu byla v rozhodném období zpřístupněna jakožto podnikající fyzické osobě.

[15] Ustanovení § 3 až § 6 zákona č. 300/2008 Sb. dělí datové schránky do čtyř základních skupin. Pro projednávaný případ jsou podstatné datové schránky vymezené pod § 3 a § 4 uvedeného zákona. Tyto nesou označení „datová schránka fyzické osoby“ a „datová schránka podnikající fyzické osoby“. Zákon č. 300/2008 Sb. tak striktně rozlišuje mezi datovou schránkou fyzické osoby a datovou schránkou podnikající fyzické osoby. Jedné a téže fyzické osobě mohou být zpřístupněny dvě samostatné datové schránky v závislosti na tom, zda vystupuje jako fyzická osoba, nebo podnikající fyzická osoba.

[16] Problematikou uvedeného rozlišování datových schránek fyzických osob z hlediska doručování se již Nejvyšší správní soud zabýval, a to např. v rozsudku ze dne 6. 1. 2016, č. j. 8 As 109/2015 - 38. Zde uvedl, že „[v] nyní posuzovaném případě měl stěžovatel zřízenou datovou schránku typu podnikající fyzická osoba (zemědělský podnikatel – fyzická osoba nezapsaná v obchodním rejstříku). Správní orgány v řízení projednávaly spáchání přestupku fyzické osoby spočívající v překročení nejvyšší dovolené rychlosti v obci při řízení osobního motorového vozidla. Předmět správního řízení tak nijak nesouvisel s podnikatelskou činností stěžovatele či jinak s jeho postavením podnikající fyzické osoby. Protože stěžovatel neměl zřízenou datovou schránku jako fyzická osoba, žalovaný postupoval v souladu se zákonem, když své rozhodnutí doručoval prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb. Stěžovatel nebyl při doručování rozhodnutí dne 27. 3. 2014 zastížen, zásilka byla proto uložena a připravena k vyzvednutí, o čemž byla stěžovateli zanechána výzva s poučením o důsledcích jejího nevyzvednutí. Vzhledem k tomu, že si stěžovatel uloženou zásilku nevyzvedl, uplatnila se fikce doručení dle § 24 odst. 1 spr. ř. a zásilka se tak dnem 7. 4. 2014 (pondělí) stala doručenou.“

pokračování

Stěžovatel následně napadl rozhodnutí žalovaného žalobou až dne 3. 10. 2014, tedy po uplynutí dvouměsíční lhůty pro její podání (§ 72 odst. 1 s. ř. s.). Krajský soud proto správně žalobu odmítl dle § 46 odst. 1 písm. b) s. ř. s. pro její opožděnost.“ K obdobnému závěru dospěl Nejvyšší správní soud v rozsudcích ze dne 21. 11. 2013, č. j. 7 Afs 5/2013 - 50, ze dne 18. 6. 2014, č. j. 3 Ads 100/2013 - 42, či ze dne 15. 7. 2010, č. j. 7 Afs 46/2010 - 51.

[17] Pro posouzení věci je tedy rozhodující, zda předmět správního řízení souvisel s podnikatelskou činností stěžovatele či jinak s jeho postavením podnikající fyzické osoby. V projednávaném případě bylo předmětem správního řízení dodatečné povolení stavby – oplocení pozemku parc. č. X k. ú. P. Ze spisového materiálu vyplývá, že stěžovatel vystupuje v tomto řízení jako účastník řízení, a to ve vazbě na § 85 odst. 2 písm. b) zákona č. 300/2008 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), dle něž jsou účastníky územního řízení osoby, *jejichž vlastnické nebo jiné věcné právo k sousedním stavbám anebo sousedním pozemkům nebo stavbám na nich může být územním rozhodnutím přímo dotčeno.* V případě stěžovatele se jedná o pozemek p. č. X k. ú. P. Druh předmětného pozemku je kategorizován jako zahrada. Dle obsahu spisu je daný pozemek součástí zahrádkářské kolonie a sám stěžovatel v žalobě uvedl, že jeho pozemek je spolu s okolními pozemky v územním plánu města P. veden jako plocha hromadné rekreace. Stěžovatel má tudíž legitimní očekávání, že na svém pozemku může realizovat zařízení hromadné rekreace. Ze spisového materiálu je tedy zřejmé, že předmětem posouzení je sousedský spor týkající se oplocení zahrady sousedící s pozemkem stěžovatele. Není přitom dána žádná zjevná souvislost tohoto sporu s jakoukoliv podnikatelskou činností stěžovatele (dle údajů z veřejné části živnostenského rejstříku podniká v oboru reklamní činnost a marketing). Na tom nic nemění zmínka stěžovatele o tom, že by daný pozemek mohl být někdy v budoucnu využíván v rámci Krokodýlí ZOO. Tento způsob využití je dle samotného stěžovatele podmíněn tím, že v dané lokalitě nebudou působit zahrádkáři. Jedná se tedy jednak o budoucí využití nejisté a zároveň stěžovatel vystupuje jako ředitel Krokodýlí ZOO, nikoliv její vlastník či provozovatel (z rozhodnutí žalovaného plyne, že tím je Nadace Tomistoma). Nelze rovněž přehlédnout, že sám stěžovatel v podáních určených soudu uváděl svou soukromou adresu, nikoliv sídlo svého podnikání, a ani neuvedl své identifikační číslo (IČ). Zdejší soud tak uzavírá, že v dané věci z ničeho nevyplývá souvislost s podnikáním stěžovatele či jinak s jeho postavením coby podnikající fyzické osoby.

[18] Vzhledem k výše uvedenému Nejvyšší správní soud konstatuje, že krajský soud postupoval v souladu se zákonem, pokud výzvu k zaplacení soudního poplatku doručoval stěžovateli prostřednictvím držitele poštovní licence. Krajský soud totiž dospěl ke správnému závěru, že stěžovatel nedisponuje datovou schránkou „fyzické osoby“ dle § 3 zákona č. 300/2008 Sb., o jejichž právech a povinnostech bylo rozhodováno. Stěžovatelem zřízená datová schránka je totiž zřízena pouze pro účely jeho podnikání jakožto datová schránka podnikající fyzické osoby, což je dle výše uvedeného zákona nezbytné rozlišovat. Krajský soud tedy správně v návaznosti na vrácení zásilky poskytovatelem poštovních služeb dne 7. 4. 2021 přistoupil k vyvěšení písemnosti na elektronické úřední desce soudu po dobu 10 dnů. Stěžovateli tak začala běžet patnáctidenní lhůta pro zaplacení soudního poplatku dne 18. 4. 2021 a skončila dne 2. 5. 2021. Vzhledem k tomu, že stěžovatel soudní poplatek v uvedené lhůtě neuhradil, krajský soud postupoval správně, když z tohoto důvodu řízení o žalobě zastavil.

[19] Nejvyšší správní soud dále zdůrazňuje, že sám stěžovatel doručoval krajskému soudu žalobu prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb a v žalobě uvedl jako doručovací adresu X (na niž mu krajský soud doručoval). Žádným způsobem tedy krajskému soudu nesdělil, že mu snad mají být písemnosti doručovány prostřednictvím veřejné datové sítě, nikoliv na jím uvedenou adresu pro doručování ve smyslu § 46b odst. 1 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále též „o. s. ř.“), který se dle § 42 odst. 5 s. ř. s. užije pro způsob doručování i v soudním řízení správním. Dle § 46 odst. 2 o. s. ř. přitom platí, že *[p]ro prostřednictvím veřejné datové sítě soud doručuje na elektronickou adresu, kterou adresát sdělil soudu, jestliže soud o doručení písemnosti tímto způsobem požádal nebo s ním vyslovil souhlas*. Nedisponuje-li tedy účastník řízení příslušnou datovou schránkou, do níž by byl soud povinen doručovat ze zákona, je jen na něm, aby soud informoval o tom, že mu má doručovat prostřednictvím veřejné datové sítě do jiné datové schránky. Úkolem soudu není provádět zevrubnou rešerši skutečnosti, zda účastník řízení disponuje nějakou jinou datovou schránkou, do níž by bylo možné doručovat, zvláště pak za situace, kdy tento s ním sám komunikuje prostřednictvím poskytovatele poštovních služeb a v podání uvede standardní (fyzickou) doručovací adresu. Zdejší soud dále upozorňuje na to, že stěžovatel ani nedoložil, zda opravdu nebyla naplněna materiální funkce doručení, tedy zda se s danou písemností skutečně neseznámil, respektive se s ní vůbec nemohl seznámit. I kdyby totiž v projednávané věci došlo k nedodržení zákonného postupu při doručování, samo o sobě to ještě neznámá, že se doručení musí zopakovat. Rozhodující je, zda se předmětná písemnost dostala či mohla dostat do rukou adresáta. Obdobný závěr dovodil zdejší soud již v rozsudku ze dne 6. 3. 2009, č. j. 1 Afs 148/2008 - 73, na který dále navázal v rozhodnutích ze dne 16. 12. 2010, č. j. 1 As 90/2010 - 95 a ze dne 29. 6. 2011, č. j. 8 As 31/2011 - 88. Stěžovatel přitom jen obecně uvedl, že v souvislosti se svým povoláním (ředitel Krokodýlí ZOO) často cestuje až na několik týdnů mimo své trvalé bydliště. Nijak však nedoložil, že byl mimo své bydliště rovněž v rozhodné době, kdy mu byla krajským soudem doručována výzva k zaplacení soudního poplatku. Obecný odkaz na to, že pracovní činnost stěžovatele je spojena s častým cestováním, je za takové situace nedostatečný.

[20] Nutno rovněž dodat, že podle § 4 odst. 1 písm. a) poplatková povinnost vzniká současně s podáním žaloby. Splnění povinnosti zaplatit soudní poplatek, v daném případě stanovený pevnou sazbou, tedy není nutně vázáno až na výzvu soudu. Spoléhal-li se stěžovatel v tomto ohledu na výzvu krajského soudu, bylo lze od něj očekávat, že zajistí svou dosažitelnost na adrese, kterou sám krajskému soudu sdělil jako adresu pro doručování v žalobě.

[21] S ohledem na výše uvedené okolnosti, především pak na to, že stěžovatel v rozhodné době nedisponoval datovou schránkou typu „fyzická osoba“, považuje Nejvyšší správní soud postup krajského soudu za správný a souladný se zákonem.

[22] Na základě výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že krajský soud posoudil projednávanou věc správně. Kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 věta druhá s. ř. s.).

pokračování

[23] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1, větu první, s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatel v soudním řízení úspěch neměl, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovanému v řízení nevznikly žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. prosince 2021

Mgr. David Hipšr
předseda senátu